

Parashat Lech Lecha

Bereshiet Genesis 12-18

door Rob Cassuto

Ga weg uit je land

“Cuando el rey Nimrod al campo salía”, toen koning Nimrod naar buiten trok – zo begint een liedje in

het Ladino, het ‘joodse Spaans’ – zag hij in de hemel de voortekenen van de geboorte van Awraham en als een Herodes avant la lettre gebod hij de vroedvrouwen iedere pasgeboren zoon te doden.

Daarom bracht Awrahams moeder haar kind in het geheim ter wereld, in een grot. De baby kon meteen al spreken en zond zijn moeder weg, want een engel zou hem verder beschermen: “malak del cielo me acompañara”. Twintig dagen later trof de moeder bij de grot een jongeman “die naar de hemel keek en diep nadacht om de ware God te leren kennen”, “para conocer el Dió de la verdad”, het was haar in twintig dagen volwassen geworden zoon Awraham.

In het liedje wordt een van de vele legenden verteld over Awraham.

Al die verhalen portretteren een jongeman die diep nadenkt over de afgodendienst om hem heen en deze verwerpt ten gunste van die ene schepper.

Zijn vader Terach zou zelfs winkelier zijn geweest en hebben gehandeld in afgodsbeeldjes.

Toen Awraham een keer op de winkel moest passen heeft hij ze stukgeslagen met een stok, die hij daarna plaatste in de hand van het grootste afgodsbeeld.

Toen Terach terugkwam vroeg deze geschrokken:

- wat heb je gedaan?
- ach, een vrouw kwam koeken als offerande brengen en de beeldjes kregen ruzie over wie het eerst mocht eten en het grootste beeld heeft toen de andere stukgeslagen.

- neem me niet in de maling, die beelden weten toch niets!
- horen je oren wat je mond zegt? zei de jongen Awraham toen.

Een ander verhaal voert koning Nimrod weer op, de koning die in de legende als tijdgenoot van Awraham wordt geplaatst en als fanatieke beschermer van de afgodendienst wordt beschreven.

In een discussie met Awraham spot de laatste met de afgoden van Nimrod en houdt hij vast aan zijn nieuwe inzichten in de ene onzichtbare schepper. Nimrod gooit hem in het vuur, maar Awraham komt er ongedeerd uit.

Het zijn allemaal mooie verhalen, zonder twijfel gegroeid uit de behoefte om de uitverkiezing van Awraham te verklaren en te voorzien van een passende heroïsche voorgeschiedenis. Want in de Tora zelf staat er niets over Awraham en zijn persoonlijke verdiensten, als de woorden klinken, die de intrede vormen van het Joodse volk in de geschiedenis: "Lech lecha, ga weg uit je land, van je geboortegrond en uit het huis van je vader, naar het land dat ik je zal wijzen."

Van Noach wordt gezegd, als hij wordt gespaard van de ondergang, dat hij een rechtschapen man was, onberispelijk onder zijn tijdgenoten. En ook de kwaliteiten van Moshé komen in de Tora al naar voren, alvorens hij wordt geroepen tot zijn nieuwe taak als leider naar de bevrijding. Maar Awraham wordt plotseling, zonder verklaring, geïntroduceerd: Lech lecha, ga weg uit je land.

Nu was zijn vader Terach al eerder uit zijn vertrouwde omgeving vertrokken, uit Oer-Kasdiem (in de christenbijbel: Ur der Chaldeeën), met de bedoeling naar het land Kena'an te gaan (Bereshiet 11, 31). Maar hij kwam tot Charan en bleef daar. Het lijkt erop, dat Awraham het idee van zijn vader weer opneemt en afmaakt.

Wat speelde er in de familie, welk verlangen deed hen trekken? De boven verhaalde Joodse vertellingen, midrashiem genoemd, reflecteren misschien wel een onderliggende geschiedbeweging: de familie van Awraham, te beginnen bij zijn vader, voelde zich niet thuis in de religieuze en rituele wereld van de toenmalige Mesopotamische beschaving, een wereld waarin het gevaarlijk was je niet te conformeren aan de door de koning als opperste priester belichaamde riten en het maar al te raadzaam was de geldende godenwereld te belijden.

Een zucht, naar nieuwe verten van vrijheid en helderheid deed al Terach besluiten te emigreren. Wellicht was er zelfs sprake van vervolging vanwege het geloof.

Bij zijn zoon Awraham brak de divine inspiratie, het werkelijk nieuwe inzicht in de eenheid van het scheppend principe in al zijn volheid door. Een misschien van tijd tot tijd wel angstig inzicht, maar een inzicht van zo'n nieuwheid en een ervaring van zo'n geweldige ruimtelijkheid, dat het individu dat dat inzicht durfde omhelzen en die nieuwe ruimte durfde betreden een naam heeft gekregen in de geschiedenis: Awraham. Spiritueel gezien was die eerste etappe uit Charan richting Kena'an 'a giant leap for humanity'.

En eigenlijk echoot die roep van 'Lech lecha' sindsdien door alle eeuwen tot hen die een belangrijke beslissing moeten nemen, tot hen die voor onbekend terrein in hun leven staan en dat nieuwe gebied moeten binnentrekken. Het gold en geldt zeker voor het Joodse volk dat zo vaak steeds opnieuw letterlijk weer verder moest trekken.

Maar het geldt ook daarbuiten, voor ieder die voor de grens van een volstrekt nieuw levensgebied is komen te staan en moet beslissen.

Dan is het goed om scherp te luisteren en te horen of er een stem zegt: Lech lecha. Ga!

Misschien is daarom tevoren niets over Awraham meegedeeld in de Tora.

Awraham was geen uitzonderlijke hoogverheven man. Hij kon

en kan iedereen zijn.

Hij was geen uitzonderlijke hoogverheven man, totdat de roep "Lech lecha!" hem dat opriep te zijn en dat waar te maken.

Een voorbeeldje van bijbeluitleg (naar [R. Simon Jacobson](#))

In de joodse opvatting zijn formuleringen in de Tora nooit voor niets zó gesteld, ieder woord heeft een boodschap. Uit deze parasha (Bijbelhoofdstuk, Parashat Lech lecha, Bereshiet/Genesis 12-18)) geven we een voorbeeld.

Door de opdracht aan Awraham, "Verlaat je land, je geboorteplaats, het huis van je ouders, en ga naar het land dat Ik zal je laten zien," gaf God ons, zijn nakomelingen, aan dat we drie vormen van subjectiviteit moeten achterlaten, als we de reis van zelf-ontdekking aanvaardden:

"Uw land" vertegenwoordigt het eerste niveau van de subjectiviteit - de invloed van de maatschappij en gemeenschap, en de druk van onze vrienden en bekenden, die ons diep en intens beïnvloeden. We willen allemaal aardig gevonden worden en geaccepteerd worden door anderen, en we passen ons gedrag dienovereenkomstig aan.

Het "huis van je ouders" staat voor het tweede niveau van de subjectiviteit - de invloed van de ouders, die zo subtiel is dat we die vaak niet eens herkennen. Vaak beseffen we niet hoe diep de houding en opvattingen van onze ouders onze eigen houding en gedrag doordringen, ten goede en ten kwade.

"Uw geboorteplaats" staat voor het derde niveau van de subjectiviteit, de ingeboren zelf-liefde. Ieder mens is verblind door zijn of haar zelfzuchtige belangen, niemand is daar immuun voor.

zie ook het korte essay over [Avraham elders](#)
